خبر

اعلام نامزدهای نهایی مسابقه «تا پای جان برای ایران»

در کنار برگزاری رقابت جام جهانی فوتبال، شبکه رادیویی ورزش با هدف تولید برنامه‌هایی با رویکردی نوآورانه و خلاقانه مبتنی بر توانمندی‌های ورزش ایران اسلامی و با هدف نشاط اجتماعی، تقویت روحیه و همبستگی ملی به‌واسطه حضور تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر، مسابقه تا پای جان برای ایران را برای علاقه‌مندان به تولید برنامه‌های کوتاه رادیویی برگزار کرد. نامزدهای دریافت جایزه این مسابقه توسط هیات داوران معرفی شدند. بنا به اعلام هیات انتخاب این مسابقه، آثار منتخب جهت حضور در بخش نهایی داوری به این شرح است: در بخش اصلی و ساختار مستند برنامه «به خاطر پرچم» ساخته سید محمد رکنی از شبکه رادیویی معارف، در بخش فیچر و مینی‌فیچر برنامه «تا پای جان برای ایران» ساخته امیرقدسی سیمکانی از استان خوزستان، در بخش PSA برنامه «از دیروز تا امروز» اثر محمد عسگری شناطی از استان زنجان، در بخش آنونس آثار «تا پای جان برای ایران» ساخته حامد شاهی از استان سمنان، «ایران» تولید فاطمه رفیعی از استان چهارمحال‌وبختیاری و همچنین برنامه «جام‌جهانی» اثر احترام امیدیان از استان سمنان به مرحله نهایی راه یافتند. البته در بخش مردمی نیز آثار «من طرفدار توام» اثر سعید غزنوی، «خوابگاه دختران» ساخته نرگس داشادیان و «تا پای جان برای ایران» تولید علی ترکمان‌پری جزو آثار راه‌یافته به این جشنواره است.

مکث

پشتوانه پژوهشی؛ ستون فیلمنامه

تا امروز دیده‌ایم برخی آثار که درباره فضاهای تخصصی چون کامپیوتر، فضای سایبری یا پزشکی و... ساخته شدند در متن و اجرا با انتقادهایی در مورد استفاده اشتباه از اصطلاحات حرفه‌ای و... روبه‌رو شده‌اند. از آشتیانی‌پور (یکی از تهیه‌کنندگان سریال) می‌پرسیم برای دوری از این خطاها فیلمنامه چه پشتوانه پژوهشی دارد.او پاسخ می‌دهد: در وهله اول به طور مشخص نویسنده، خانم خدیوی زمان طولانی را جهت بررسی موضوع وقت گذاشتند. تحقیق و مطالعه کردند. از کارشناسان مشورت گرفتند. بعد از آن شروع به نوشتن کردند. کارگردان هم برای ارائه صحیح اطلاعات دغدغه داشت. در مسیر تولید هم جاهایی که احساس می‌شد باید نکات تخصصی را رعایت کرد، از متخصصان این حوزه کمک گرفتیم. تلاش کردیم این بخش هم به خوبی بخش‌های دیگر و قانع‌کننده از آب دربیاید تا مخاطبانی که در این حوزه حرفه‌ای هستند هم ارتباط‌شان با قصه سریال قطع نشود.

می‌کند: حوزه‌ای که در این سریال به آن فکر کردیم بخش مورد غفلت قرارگرفته حوزه سایبری باشد. جامعه میانی اجتماع ما یعنی مردم عادی غیرمتخصص که به صورت روزمره با فضای مجازی و امکاناتی که برای زندگی امروز فراهم کرده است، سروکار دارند. تقریبا همه ما از تهدیدهایش غافل هستیم. نوجوانی که در فضای مجازی بازی‌های کامپیوتری می‌کند تا یک آدم ساده و عادی که حتی ممکن است سواد نداشته باشد در حد استفاده‌های اولیه از فضای مجازی بهره می‌برد و احتمال دارد به سادگی مورد سوءاستفاده قرار گیرند. خطر در کمین همه است. این اغفال ممکن است از یک مجرای کوچک صورت گیرد تا سطح گسترده‌ای ادامه پیدا کند تا حدی که نتوانیم جلویش را بگیریم.

وی ادامه می‌دهد: بچه‌ای که دارد از این فضا استفاده می‌کند ممکن است مورد سوءاستفاده قرار گیرد و خودش، خانواده و جامعه با مشکلی که برایشان پیش می‌آید غافلگیر شوند.

آشتیانی‌پور درباره مخاطبان هدف که برای این سریال در نظر گرفته‌اند، می‌گوید: سطح میانی جامعه به لحاظ سواد، دانش و تجربه اجتماعی مد نظر ما بودند؛ هر چند مخاطبان متخصص و همچنین بینندگان کم‌اطلاع از فضای مجازی را می‌توانیم جذب کنیم.

تعقیب و گریز سایبری

تا امروز چند فیلم، تله‌فیلم و سریال داشتیم که به صورت کامل به فضای سایبری پرداختند یا گوشه‌نظری به این حوزه و چالش‌های آن داشتند. از حمیدرضا لوافی، کارگردان سریال «شهباز» می‌پرسیم با چه نگاه تازه‌ای این روایت را قاب کرده است. او توضیح می‌دهد: بحث اجتماعی این موضوع هم برای من مهم بود. چون به این سوژه می‌پردازد که هکرهای کلاه‌سیاه چطور هم از سیستم‌های دولتی، هم افراد معمولی جامعه و هم از خانواده‌ها سوءاستفاده می‌کنند. به ویژه نوجوانان که درگیر بازی‌های کامپیوتری و... هستند.

از این لحاظ می‌توان گفت قصه «شهباز» با دیگر قصه‌ها متفاوت است و جذابیت دارد.

لوافی درباره چالش‌های تصویرکردن فیلمنامه‌ای که گفته می‌شود با قواعد روز دنیا نوشته شده است، اظهار می‌کند: نویسنده سریال، خانم خدیوی ماه‌ها تحقیق و تلاش کردند و با فعالان این حوزه مشورت داشتند تا سریال بر اساس اتفاقات روز نوشته شود. همچنین گره‌های داستانی براساس واقعیت‌هایی باشد که مشابهش اتفاق افتاده است. از این نظر سریال برای خود من خیلی جذاب بود. با پایان تصویربرداری وقتی وارد کار تدوین شدیم، دیدم می‌تواند مخاطبان را خیلی درگیر کند. فکر می‌کنم تحقیقات درست انجام شده و به باورپذیری کار کمک کرده است.

این کارگردان، تجربه «شهباز» به عنوان یک سریال معمایی - پلیسی در مقام کارگردان را چنین توصیف می‌کند: قبلا یک سریال پلیسی کار کرده بودم؛ منتهی پلیسی - جنایی بود. تا به حال در حوزه فضای مجازی و هک کار نکرده بودم. خیلی برایم جذاب بود چون فیلمنامه ریتم سریعی داشت. تقریبا هر قسمت شصت هفتاد سکانس دارد و موقعیت‌های مختلف را به تصویر می‌کشد. شخصیت منفی قصه یعنی همان هکر کلاه‌سیاه به جاهای مختلف حمله می‌کند برای همین در هر قسمت تعدد ماجرا داریم. همچنین این که تیم شهباز مدت‌هاست این هکر را دنبال می‌کنند نشان می‌دهد چقدر حرفه‌ای است و گیر انداختنش سخت است.

وی درباره چالش‌های کار ادامه می‌دهد: تعقیب و گریز در فضای مجازی برایم جذاب بود. چالشش این بود که برعکس سریال‌های پلیسی که تعقیب و گریز فیزیکی و اکشن داریم اینجا همه چیز در حوزه رایانه و فضای مجازی رخ می‌دهد. اکشن بیشتر در قصه شهباز به درون فضای مجازی منتقل می‌شود چون گروه شهباز در این فضا او را رصد می‌کنند و کمتر به صورت فیزیکی است. همان طور که گفتم چالش خوبی بود که در این کار با آن مواجه شدم تا بتوانم این جذابیت را به بیننده منتقل کنم.

کارگردان «شهباز» پیش‌بینی‌اش درباره استقبال مخاطبان از سریال در زمان پخش را این گونه توصیف می‌کند: فیلمنامه سریال شهباز ضمن قصه پلیسی، ماجرای عاشقانه هم دارد. به همین دلیل تماشاگر می‌تواند از دو زاویه با آن ارتباط برقرار کند. در یک سال اخیر اتفاقاتی مثل هک را به شکل‌های مختلف بیشتر در جامعه دیدیم. از این نظر فکر می‌کنم تماشاگران خوب بتوانند با سریال ارتباط برقرار کنند؛ چون یکسری اتفاقات ملموس را که در اطرافشان شاهدند در این قصه می‌بینند.

از لوافی در مورد هدایت بازیگران خارجی حاضر در سریال می‌پرسیم و او بیان می‌کند: در یکی دو بخش بازیگران خارجی داشتیم که به زبان فارسی مسلط بودند و برای همین خیلی با مشکل مواجه نشدیم. همچنین در ترکیه چند بازیگر خارجی داشتیم. اولین‌بار بود که با بازیگران خارجی کار می‌کردم. تجربه جالبی بود؛ اما نسبت به هدایت دیگر بازیگران نیاز به زمان بیشتری داشت. یک بازیگر چینی، چند بازیگر ترکیه‌ای و یک بازیگر انگلیسی داشتیم. ارتباط برقرارکردن با این بازیگران کمی سخت بود چون شیوه بازی و فرهنگ‌شان با ما فرق می‌کند؛ اما با ممارست و تمرین به چیزی که می‌خواستیم نزدیک می‌شدیم.

وی می‌افزاید: قرار است دیالوگ‌های بازیگران خارجی با زیرنویس پخش شود.

لوافی: ارتباط برقرارکردن با بازیگران خارجی کمی سخت بود چون شیوه بازی و فرهنگ‌شان با ما فرق می‌کند؛ اما با ممارست و تمرین به چیزی که می‌خواستیم نزدیک شدیم

فیلمنامه‌ای مبتنی بر غافلگیری و تعلیق

مینا خدیوی، نویسندگی سریال شهباز را بر عهده دارد. این نویسنده در گفت‌وگو با خبرنگار جام‌جم درباره نگاه این سریال به موضوع فضای مجازی شرح می‌دهد: می‌توانم بگویم تا به حال سریالی در این حوزه که بر مبنای واقعیت باشد نداشتیم. مبنای عمده کارهایی که ساخته شده تخیل بوده است. ما تلاش کردیم خطراتی که در بستر فضای مجازی وجود دارد و ما روزانه با آنها مواجه می‌شویم اما از آنها غافل هستیم را مطرح کنیم. نقاط آسیب‌پذیر مردم در سنین و صنف‌های مختلف را در مواجهه با فضای مجازی نشان دادیم. از این منظر می‌شود گفت «شهباز» کاری جدید و متفاوت است.

از خدیوی می‌پرسیم این قصه که اظهار می‌کند بر اساس واقعیت نوشته شده را چگونه یافته است. او پاسخ می‌دهد: برای نگارش این قصه تقریبا دو سال کارهای کارشناسی انجام دادیم و مطالعات مختلف داشتیم. چند پرونده در حوزه‌های مختلف آسیب‌های سایبری را بررسی کردیم. می‌توانم بگویم تقریبا از همه آنها در این کار استفاده کردیم.

وی می‌افزاید: کارشناسانی در حوزه‌های مختلف نظیر اطلاعات سایبری، اطلاعات امنیت سایبری و هم در حوزه حقوقی داشتیم که بخشی از این اطلاعات و پرونده‌ها را آنان در اختیار ما می‌گذاشتند.

این نویسنده درباره تخیلی‌بودن شخصیت‌ها در فیلمنامه «شهباز» می‌گوید: شخصیت‌ها واقعی نیستند اما نوع شخصیت‌پردازی‌شان الهام‌گرفته از قهرمان‌های حقیقی بوده که در دستگیری مجرمان سایبری نقش داشتند.

خدیوی در مورد شخصیتی که بیشتر ماجراها با او پیش می‌رود و همچنین بهره‌بردن از عنصر غافلگیری در نگارش و پیاده‌سازی فیلمنامه بیان می‌کند: قصه با یک شخصیت محوری خانم پیگیری می‌شود. قصه این سریال مبتنی بر غافلگیری و تعلیق است.

نویسنده «شهباز» درباره طراحی لحظات اکشن هم می‌گوید: در سریال فضای اکشن هم داریم اما بیش از آن بر عنصر غافلگیری و تعلیق تاکید می‌شود.

این نویسنده درباره چالش‌هایی که هنگام نگارش فیلمنامه سریال با آن دست و پنجه نرم کرده است، عنوان می‌کند: همین ناآگاهی من درباره جزئیات این حوزه نخستین چالش بود. مجبور شدم نزدیک به دوسال‌ونیم تحقیق کنم تا اساسا با این فضا آشنا شوم. می‌شود گفت من درباره این حوزه بی‌اطلاع نبودم اما وقتی به صورت عملی با آن مواجه شدم، فهمیدم حجم اطلاعاتی که دارم چقدر کم است. این چالش برایم جدی و البته هیجان‌انگیز بود. این حس آنقدر قوی است که ترغیب شدم باز هم در این فضا کار کنم.

برای خواندن گزارش کامل کیوآرکد روبه‌رو را اسکن کنید

زاویه دید

نقش رسانه در پیشگیری از جرایم

سپیده اشرفی
گروه رسانه

رسانه همیشه نقش بازدارنده یا تحریک‌کننده دارد و شبیه یک شمشیر دولبه عمل می‌کند. چه زمانی که با ارائه محتوای درست، مخاطب را به سمت مسیری درست سوق داده یا او را از مسیری اشتباه بازمی‌دارد و چه در مواقع دیگری که او را به اشتباه به یک سمت هدایت می‌کند؛ در هردوی این دو حالات، رسانه می‌تواند دست مخاطب را گرفته و به مسیری ببرد که خودش در نظر دارد. به همین دلیل هم باید مسأله پیشگیری و آموزش را جزء ارکان مهم رسانه دانست. وقتی صحبت از جرایم پیش می‌آید، نقش رسانه برجسته‌تر شده و می‌تواند به بازوی کمکی نیروهای پلیس تبدیل شود. مسأله فضای مجازی هم به‌واسطه رشد استفاده کاربران در طول سال‌های گذشته از آن دست حوزه‌های جدید است که نیاز به اطلاع‌رسانی دارد. از زمانی که چند سال قبل گسترش فضای مجازی میان مردم بیشتر شد، توجه به این فضا و هشدارها هم به همان نسبت بالاتر رفت. روزگاری بود که شاید وقتی صحبت یک هکر به میان می‌آمد، ذهن‌ها به سمت تصویری کلیشه‌ای از آن می‌رفت که نوجوان یا جوانی با کلاهی روی سر و سر در رایانه است اما اگر حالا نامی از هکر ببریم، تصویری که مخاطب به ذهنش می‌رسد، واقعی‌تر و پخته‌تر به نظر می‌رسد. این مسأله به برکت سریال‌ها و محتواهایی است که رسانه ملی در طول سال‌های گذشته تهیه و پخش کرده است. سریال‌هایی که در کنار ارائه هشدار به مخاطبان و کاربران فضای مجازی، توانسته یک فضای واقعی از حوزه مجازی و آسیب‌های آن ارائه کند.

درست زمانی که سریال‌هایی مثل «هوش‌سیاه» روی آنتن رفت، بخشی از این آگاهی‌بخشی به مخاطب ارائه شد. اطلاع‌رسانی و آموزش در خصوص مواردی مثل انتقال بدافزار از طریق ابزارهایی مثل فلش و لزوم محافظت از داده‌ها در سیستم شخصی تنها بخشی از این موارد بود که در قالب نمایش به مخاطب ارائه شد. حتی در یکی از قسمت‌های هوش‌سیاه مشخص می‌شد کلاهبردار این سریال توانسته از طریق متصل‌کردن قطعات مختلف کامپیوتری که بدون استفاده مانده، نامه‌ای برای خروج خودش از زندان دست‌وپا کند. حتی مدیر زندان هم تصور نمی‌کرد این قطعات بتواند این‌طور به مدد کلاهبردار بیاید.

البته هوش‌سیاه تازه شروع ماجرا بود و سریال‌های دیگری هم بعد از آن به این مسأله پرداخت. بااین‌حال، هنوز هم جای خالی آموزش و آگاهی به کاربران دیده می‌شود.

یک نکته دیگر را هم در این رابطه باید در نظر داشت که مرتبط با نحوه ارائه محتوا به مخاطب است. نباید فراموش کرد که مخاطب اصلی در این گونه از محتوا، گروه نوجوان و خانواده‌ها هستند.

بخش اول مخاطبان یعنی نوجوان‌ها اگر با محتوای کلیشه‌ای روبه‌رو شوند، به‌راحتی آن را پس می‌زنند. محتوای موردنظر برای این گروه باید به‌دقت تولید شود تا تاثیرگذاری لازم را داشته باشد. هرچند که بخشی از این محتوا با توجه به دانش روز شکل می‌گیرد. کما این‌که اگر همین امروز سریال‌های قدیمی‌تر را تماشا کنیم، اطلاعاتی که در حوزه مسائل فضای مجازی ارائه می‌کنند قدری سوال‌برانگیز است. بااین‌حال توجه به محتوای روز و طبق نیاز مخاطبان، می‌تواند نقش پیشگیری داشته باشد.

قاب

حل پرونده‌های جنایی

پوریا آذربایجانی در نخستین تجربه تلویزیونی‌اش، سریال «نوار زرد» که برای شبکه دو ساخت، داستان سرگرد اداره آگاهی به نام کاوه کیهان و با بازی امیر آقایی را روایت می‌کند که در میان پرونده‌های جنایی به پرونده‌ای برمی‌خورد که کشف واقعیت پای زندگی شخصی‌اش را به میان می‌کشد. این واقعیت به سال‌ها پیش برمی‌گردد؛ زمانی که در بم خدمت می‌کرد و زلزله بم رخ می‌دهد. در این سریال کاوه کیهان در محوریت داستان قرار گرفته بود و پرونده‌های بسیاری را رصد می‌کرد. در ادامه به دلیل استقبال مخاطبان از این سریال فصل دوم آن هم روی آنتن رفت، البته به کارگردانی سروش محمدزاده. داستان این فصل با پرونده‌های جنایی و خشن تازه‌ای آغاز می‌شد.

سرگرد کاوه کیهان با حل معماهای کوچک قرار بود به حقیقتی بزرگ برسد. در یکی از قسمت‌های این مجموعه به موضوع جرایم سایبری توسط یک جوان مرتبط با یک باند پرداخته شده بود. در کل، این مجموعه به دلیل ویژگی‌هایی که داشت، توانست مورد توجه بینندگان به خصوص جوانان قرار گیرد. در فصل دوم این سریال، بانیپال شومون نقش سرگرد را بازی می‌کرد.

سیما

قاب جادویی جرایم اینترنتی

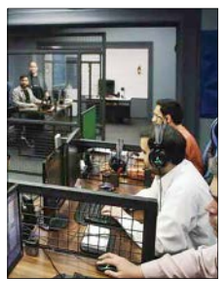

بی‌شک یکی از پرطرفدارترین گونه‌های فیلم و سریال‌سازی آثار پلیسی و پرداختن به جرایم اینترنتی است که مورد توجه تلویزیون قرار می‌گیرد و در این زمینه آثار موفق و پربیننده‌ای را هم داشتیم.

از آنجایی که جرایم سایبری و اینترنتی بی‌ارتباط به آثار پلیسی نیست، در اغلب سریال‌های پلیسی به این موضوع در چند قسمت پرداخته شده است.

می‌توان به تله‌فیلم‌ها و سریال‌هایی اشاره کرد که در هفته ناجا روی آنتن شبکه‌های مختلف می‌رفت و مخاطبان و علاقه‌مندان به این‌گونه آثار با آغاز این هفته منتظر پخش چنین سریال‌ها و فیلم‌هایی می‌شدند.

از آنجا که ساخت چنین آثاری کار سختی است و نیاز به تخصص و تجربه دارد، معمولا فیلمسازان و کارگردان‌های حرفه‌ای چنین آثاری را می‌سازند و از همین‌رو مورد توجه مخاطبان قرار می‌گیرد.

البته از زمانی که جرایم اینترنتی و سایبری در فضای مجازی به‌وجود آمد، رویکرد اغلب سریال‌ها و فیلم‌های تلویزیونی نیز به این سمت و سو رفت و از این‌رو فیلم‌ها و سریال‌هایی با این رویکرد برای شبکه‌های سیما ساخته و پخش شد.

گزارش تصویری

قصه‌ای امروزی و جوان‌پسند

قصه «شهباز» به قلم مینا خدیوی به‌دلیل سوژه روزی که دارد می‌تواند با مخاطبان جوان و نوجوان ارتباط موثرتری برقرار کند. هرچند که به گفته دست‌اندرکاران این سریال در گفت‌وگویی که با جام‌جم داشتند برای مخاطبان هدف، خانواده‌ها را در نظر گرفتند اما مسلما جوانان بیشتر با چنین رخدادهایی در زندگی عادی درگیر می‌شوند.
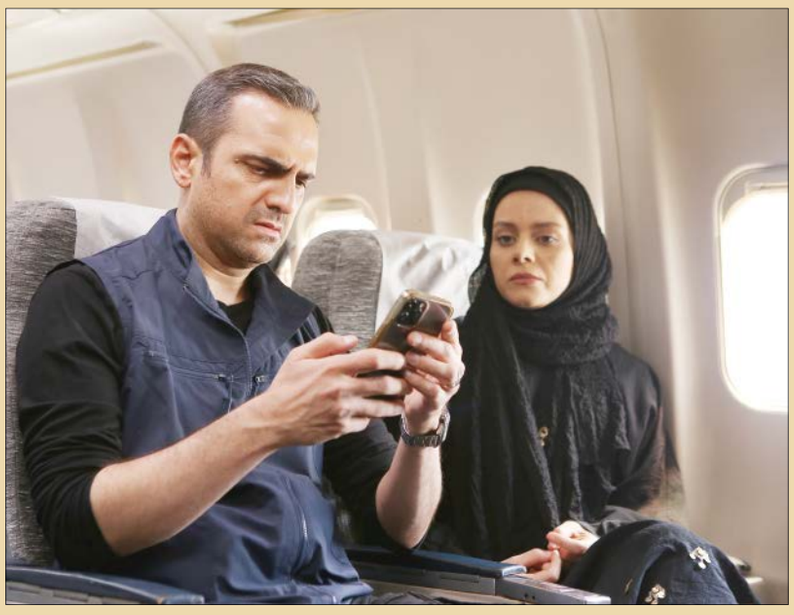
برای دیدن تصاویر بیشتری از این سریال کیوآرکد را اسکن کنید